

Äge lahing Wiiburi pärast

Uurajaari ühes seal asuva linna ja kindlusega langes. Soome lahe jääb mõõda rünnati. Asps saart Kofka juures ja Wirolahit saarestikku. Rühmos käitvad võitlused.

Stokholmis kõneldatakse rahusettepaneku tegemisest

Moskva, 6. märtsil. (TASS) Leningradi sõjaväeringkonna staap teatab: 4. märtsil okupeerisid N. Liidu väed Karkala maakitsusel Uurajaari ühes seal asuva linna ja kindlusega. Samuti okupeerisid Teilarinfaari Wiiburi lahes, kui ka Heinlahti, Vilajoe ja Muhulahti alavilud. Uura kindluses langes meile saagiks 3 suurt patareid, palju kuulipildujaid, mürasid ja padruneid. Rinde teistes sektorites ei olnud mingit tähtsat sündmust.

Meie lennukid pommitasid waenlase vägesid ja sõjalisi eesmärgid. Waenlase lennukid ei olnud näha.

Soome sõjateade

Helsingi teatab Hava: Soome 4. märtsil sõjateadaandis.

Maal: Karkala maakitsusel waenlane tegi kogu päeva rünnakuid saarte vastu Wiiburi lahes ja Wiiburi lahe looderannikul. Võitlused jätkuvad poolsaartel lahe ristsõrgul. Seni on waenlane löödnud tagasi.

Wiiburi lahe ja Suofsi vahel lööb soomlased tagasi kohalikud rünnakud, millest äge lahing olnud suunatud Ayränpää ja Pollatila vastu. Võitlused jätkuvad kogu päeva.

Maakitsuse idaosas registreeriti suurtükkide segatuld.

Rühmos käitvad võitlused. Soomlased löödi tagasi waenlase rünnakud, vallutatades hulga vastupanupeid. Waenlane lootas 500 meest.

Merel: Soome lahes waenlane püüdis rünnata jääb mõõda Asps saart Kofka juures Wirolahit (Weberlahi) saarestikku. Rünnatud löödi tagasi.

Soome õhuvõimused pommitasid ja tulistasid kuulipildujatest N. Liidu vägede koosseisu Soome lahe järe.

Waenlase õhuvõimused püüdis mõningate lendudega Karkala maakitsusel ja piirkonnades Laadoga järele põhja pool. Kindlatel andmetel on waenlane lootanud 3 lennukit.

Stokholmi teatab Reuter: Äge lahing Wiiburi pärast on endiselt jätkumas. Waenlased püüavad Wiiburit lakkamatult, aga Soome miinid, mis on asetatud kolmele Wiiburi viinale teele, on osutunud tõhusateks waenlase vägede lähenemisel. Mõnust ilmastikust võib fiiski aidata soomlasi Karkala maakitsusel. Paljudes kohtades mõllavad tugevad tormid ja tuulid.

Soome palub abi lääneriikidelt?

Helsingi teatab Hava: Helsingis, selle ümbruses ja paljudes teistes kohtades, kust N. Liidu lennukid lendavad üle juures kõrges, anti teatavalt õhualam, mis kestis 15 min. Oli kuulda õhuvõimused patareid tulistamisest.

Rootsi lehe kirjasaatja teatavalt järgi suurendat Soomele antav abi ja vabatahtlikkude juurdevool. Viimast teatab kirjasaatja, et autoriteetide ringide teatel ilmnevad Soome avalikkuses järjest enam soov paluda abi lääneriikidelt.

Skandinaavia poolab rahu

Stokholmi teatab Reuter: Siinsete väliskriitiliste ringide tähelepanu oli teatavalt loodud rahusettepaneku tegemise võimalusele Soome sõjas, mispea kui N. Liidu väed vallutavad Wiiburi. Arvatakse, et praegu on Soome väliskriitiline seisund sama tähtis kui sõjaväeline seisund. Näib, et mitmed Skandinaavia ringid näeksid meeleldi, et Soomes sõlmitaks rahu. Kuid arvatakse, et feldmaršal Mannerheim ja sõjaväejuhid on vastu igale rahusettepanekule, mille tingimused nemad peafid Soomele mitterahuldavateks.

Sandler: Anda sõjalist abi

Dalost teatab Hava: Endine Rootsi väliskriit Sandler pidas öö Dala ilufoolis, milles ta rõhutas tarvidust anda Soomele vabatahtlikku sõjalist abi.

100 Soome last Saani

Ropenhaageni teatab Hava: Teatavalt loodud Soomehaageni ümber 100 Soome last, kellest osa saadavad nende emad. See oli esimene rühm lasti mitmest turandest Soome lastest, kes sõja teinud saadavad Saani. 30.000 Saani perelonda on nõustunud vastu võtma Soome lasti ja emad.

Central

ESITENDUSEKS võrratult lõbus THEO LINGEN'i tällatusreži dr. F. Schweiferti menuka lavatüki järgi

Marguerite: 3

Peosis: GUSTI HUBER, HANS HOLT ja kolm onu: THEO LINGEN, HERMAN THIMIG, Franz Schofheitlin jt.

See on kahtlemata paremaid ja teravmeelsemaid farsse saksa viimase aja liimitoodangus. Lõbus ja pikantne, tulvil peent nalja ja koomilisi olukordi!

Lisaeeskavas E. Kultuurfilm näitab huvitavat filmi „EESTI MÄNGUD“

Noorsoole lubatud! Seansid! kl. 5, 7, 9.

91.000-meheline Weygandi armee Lähis-Jdas

Beirut vägebest üle kuhjatud

Roma, 6. märtsil. (DNB) „Meesajero“ eritirajajaatja toob Beirutist huvitavaid andmeid Weygandi armee kohta Lähis-Jdas. Eedamööda feis kuni 3. septembrini mõõdnud aastal Süüria ja Liibanoni vahel umbes 50.000 meest. Siis loolafid Inglise ja Prantse imperiumist Süürias umbes 30.000-mehelised valgete ja värviliste väealad. Nendele 80.000 mehele tuleb kirjasaatja andmetel järgi juurde arvata veel 8.000 vabatahtlikku Süüria leegionist ja umbes 3000 liibanlast. Lõputa on veel mõned kurbide rajajad.

Süürias ja Liibanonis oodanud wahpeal neli juhtivat kindralit ja üks lennukite kindral oma ülesandeid ja väeüksusi, kes neile allutatakse. Beirut olevat vägebest juba üle kuhjatud. Damasuse, Palmüra ja Tripoli lahe vahel seisvat 5 rügementi mõõrelegionist, Komis ja Baalbekis olevat majutatud Wäheeria ja Senegali väed ja Rajafis lennukiväeüksused.

„Sõjavägede vedu Iraani Trakki“

Londonist teatab Hava: „Daily Telegraphi“ kirjasaatja rõhutab Süürias ja Liibanoni loodatud vägede tähtsust. Kui Briti-Prantse ja Türgi ülemjuhatused osustavad, siis kombineeritud väed Kesk-Jdas ja Väike-Aasias lohtuvad. Kuid seni pole tehtud mingit otsust, sest liitlased ja

Halb ilm tattedas tegemuse läänerindel

Kuid luurelennud tagalate kohal jätkusid

Berlinist, 6. märtsil. (DNB) Saksa vägede ülemjuhatus teatab: Mõnel ja Wafsi meha vahel on olnud kohati elavat tulistamist, luureüksustest ja vastastikust luuretegevust.

Kogu juha warem teatatud, on üks tagajärgedunud Saksa allveelaev uputanud laevu 36.000 tonni suuruses.

Esmaspäeval jätkasid Saksa lennukid Jda-Prantsumaa kohal luurelende, vaatamata ebasoodsele ilmastikule.

Saksa rindeteade

DNB rindeteade: Jälle on üks Saksa allveelaev paljude nimplitiga mastis, mis märginud hukkunud aurikute arvu, saabusid.

Mud tagasi fangeididult ja teatanud 36.000 tonni loovaru ümni uputamist.

Saksa allveelaevade uputusõnustuste fenilest eitamisest on näha, et sõjaväe teadaandes näidatakse ainult neid laevu, mis on tekitanud oma fangeididul waenlasele erilist kaotust. Ka viimases sõjaväe teadaandes nimetatud allveelaeva komandöri kirjeldused tõendavad Saksa allveelaevade meeskondade rüütelistlikku käitumist kinni peetud ja uputatud aurikute meeskondadega.

Prantse ületvaade

Parisiist teatav Hava: Sõjaline feisurid: Peale elavat tegevusperioodi vaibusid operatsioonid esmaspäeval ootamatult, mida põhjustas kahtlemata halb ilma tagasiluul. Maal ei põhjustanud tavallised luure- ja patrullkäigud mingeid wahetustmeid. Ohus oli tegevus liinide kohal äärmiselt nõrk. Lennukid teid fangeluurelende: inglased loode-Saksumaa kohal, prantlased Siegfriedi liini tagala kohal ja Saksa lennukid Jda-Prantsumaaale, kuhu nad saatsid 2-3 lennukit.

Naturaliseeritud eririndele

Londonist teatab Hava: Naturaliseerunud fanglasi, kes on Briti kodanikud, ei hütuta mõtlema diivideks, mis on offes kontaktis waenlasega, wälja arvatud ainult juhul, kui nad amaldavad sellest kirjaliku soovi, teletas sõjaministriumu radandusefretär sir Victor Warrender.

10 Jaapani laewa põhja

Hiinlaste ebu viimastel päetwadel

Tshungkingist, 6. märtsil (Reuter) Hiina liituvad suurtükkide üksused on viimaseil ajal olnud väga aktiivsed. Fangle jõe alamjooksul on nad tulistanud jaapanlaste sõjalaevu ja transpore, mis liiguvad jõe mööda üles ja alla Tshanghai ja Kantou wahel.

Hiina sõjatelegrammis väidetakse, et mõne viimase päewa jooksul on uputatud enam kui 10 Jaapani sõja- ja transportlaewa, neist enamik allpool Kiangi. See on tähtis sadam Kiangi provintsis poolel teel Kiangi ja Kantou wahel.

Edasi teatatakse, et Suifu juures on uputatud Jaapani transportlaew „Samada Maru“, 900 tonni, kusjuures on hukkunud 200 ohvrit ja sõdurit.

Suurim jäätumine Ameerikas

Jaapanis formas reisirong 25 meetri sügavusel asetseswasse jõe. 130 reisirong furma?

New Yorgist, 6. märtsil. (DNB) Kogu USL kirdesaja tabas esmaspäeval ennenähtamatu wihmajadu ja rahetorm. Maal oli loetud palju jäätiigiga, mis paljudes kohtades halwas liikumist ja telefonühendusi. Jäätumine, mida USL-s peetakse juurimaks inimeste mälestuse järgi, põhjustas palju autoõnnetusi. Seni on teada 12 surmaohvrit. Peale selle teitas torm juuri tahju puudele.

Tokio, teatab DNB: Kamagata provintsis Põhja-Jaapanis oli teatavalt hommitul raske raudteedõnnetus. Üks reisirong tormas lumelamiinist wigastatud raudteefallalt 25 meetri sügavusel asetseswasse jõe. Raudteetähe, et fõid 130 reisirong on saanud furma wõi raskesti wigastada. Kukkudes kinnikilmunud jõe, jättis rong põlema.

Welles ei sõida Stokholmi

Stokholmi, 6. märtsil. (Hava) „Sotsialdemokraat“ jellekohale järeleparimise peale lüftas wälisministrium ümber liituvad kuuldujed, nagu jõidaks Sumner Welles ta Stokholmi.

Genfi teatab Hava: Sumner Welles'i kaastõeline ja reitilaaslane Hartwell Johnson saabus siia teatavalt hommitul loos ühendriikide Genfi ajelonjuli ja Ameerika förgema ametniku Chwetteriga Rahwasteliidu juures. Hartwell Johnson läis Rahwasteliidu palceesse, kus ta wiibis pikemat aega. Ta jelleas, et tema külastäigul ei ole mingilugust poliitilist illoonu. Rahwasteliidu jettefariat kinnitas omalt poolt, et praegu ei ole ette nähtud Sumner Wellesi lohtamist Rahwasteliidu jettefari Golljina.

„Hinge olukord surnute riigis“

Laulehed. Valguspildid. Koorilaulud.

Marieseni

ÕUNA MAHL

LUTHER - MATIENEN

Belgia sõjaväelennuk alla
 Värskeleit, 6. märtilt, (Havas) Goshelien
 lennukmäljal Charleron lähedal tennus teipimäda
 Goshemil alla 1 sõjaväelennuk, 2 lennukit olijat,
 kolm toot ja lendurüplane, fael torgesti wigaatada ja
 põimetat sõjaväehaigalaste.

A. H. Tammsaare sängitati maamulda

Tuhanded suurkirjanikku matusetalitusel „Estonia“ kontsertsaalis, leinarongis ja kalmistul viimsele puhkusele saatmas. Sõjavägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner, peaminister prof. J. Uluots, Vabariigi Valitsuse liikmeid, riigi- ja avaliku elu tegelasi ning kirjanikke matusetalitusel

Metsakalmistule kerkis värskel kalmuküngas

Vasakul: A. H. Tammsaare põrm kantakse välja „Estonia“ kontsertsaalist peaminister prof. J. Uluots, haridusminister prof. P. Kogermani ja kadunu ametivendade poolt. Paremal: Rahvahulga leinarongis.

A. H. Tammsaare matus eile Tallinnas kujunes sügavaks rahvuslikuks leinapäevaks. Kogu Tallinn elas kaasa suure kirjaniku matusel. Ka väljastpoolt Tallinnat oli saabunud A. H. Tammsaare saatma rohkesti inimesi. Nii oli Tartust saabunud Eesti Kirjanikkude Liidu delegatsioon, kuhu kuulusid liidu esimees A. Jakobson, M. Jürna, J. Semper, E. Hiir ja P. Vallak. Samuti oli rohkesti inimesi A. H. Tammsaare kodukohast Albast, eesotsas Tammsaare venna Albu vallavanema Tammetse ja vallasekretäri Partsiaga. Kogu linn oli välja tulnud, et saata suurt kirjanikku tema viimisel teekonnal. Samal ajal lehvitsid rahvuslupid leinamärgiks pooles vardas.

Matusetalitus „Estonia“ kujunes meelde jäävaks leinatähtsuseks. „Estonia“ kontsertsaal ei jõudnud mahutada kõiki, kes tahsid kaasa elada armastatud kirjaniku ärasaatmisele. „Estonia“ kontsertsaal oli leinatähtsuseks dekoreeritud pidulikult rohelisega ja laval olid aset võtnud „Estonia“ ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfoonia-orkester ning „Estonia“ ooperikoos. A. H. Tammsaare põrm asetas kontsertsaali lava ees loorberipuude vahel kiilnaltulede valgusel. Kogu aeg oli kirstu ümber auvalve „Estonia“ ja Draamateatri näitlejatest ning üliõpilaskonvent „EUS Ühenduse“ liikmeskonnast. Peale selle oli üles seadud aspirantide spaleer, kes andis viimast au kirjanikule, kellele korraldati riiklikud matused.

Matusetalitus „Estonia“ kontsertsaalis

Juba kell 12 päeval hakkas „Estoniasse“ saabuma matuselisi, kes vaatlesid viimast korda A. H. Tammsaare põrmu ning võtsid istet neile määratud kohtadel. Veidi enne kella 1 täitus saal tulvil leinajaist, ka rõdud olid täidetud. Paljud ootasid „Estonia“ maja ees matusetalituse lõppu, et siis saata A. H. Tammsaare Metsakalmistule rahupaika.

Veidi enne kella 1 saabus „Estoniasse“ ka A. H. Tammsaare lesk poja ja tütre saatel, Tammsaare vennad Jaan ja August, tema õed ja ligemad omaksed. Rohkesti oli kohal kirjanikke, esiridade võtsid aset A. Jakobson, H. Visnapuu, A. Gailit, Ed. Hubel-Metsanurk, J. Semper, A. Mälg, A. Adson, M. Under, J. Barbarus, M. Jürna, E. Hiir, J. Sütiste, A. Kivikas, P. Krusten ja teisi.

Matusetalitusele ilmus ka rohkesti riigitegelasi, eesotsas ülemjuhataja kindral J. Laidoneriga, peaminister prof. J. Uluots, välisminister prof. A. Piip, haridusminister prof. P. Kogerman, sotsiaalminister O. Kask, siseminister A. Jürna, õiguskantsler A. Palvadre, Riigikohtu esimees K. Parts, riigisekretär K. Terras, Tallinna ülemlinnae kindral-major A. Tõnisson ja rohkesti teisi avaliku elu tegelasi kõikidelt aladelt.

Matusetalituse sügav tõsidus pääses mõjule juba esimese orkestrilavalaga, milleks oli A. H. Tammsaare armastatuim helind, Beethoveni Heroica. Vaikses harduses kuulas saalitäis rahvast mõjuvat leinaviisi. Peale väikest vaheaja laulis „Estonia“ ooperikoos K. Tünpu melanhoolse laulu rahvalaulu motiividel „Muru kasvab mulla peale...“.

Saalis tekkinud surmavaikus asus kõnetooli haridusminister prof. P. Kogerman, kes asetas A. H. Tammsaarele

tänuhäeks pärja Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse nimel. Haridusministri kõne on meie lehes toodud eraldi.

Järgnevalt sümfooniaorkester mängis Griegi Solveigi laulu, mis veelgi süvendas harrast leinameeleolu. Ida Loo laulis lahkunud kirjanikule ilusa laulu „Tasa, tasa tuulekene“, ning viiulikunstnik V. Alumäe mängis Schuberti Ave Maria. Lõpuks bass T. Puks laulis Beethoveni „Vaiksel hual“. Lühike ning ilus mälestustalitus lõppes orkestri mänguga — Griegi „Ase surmaga“.

Peale neid muusikalisi ettekandeid algas orel Chopini leinamarssi, mille helid tähistasid matusetalituse lõppu. Nüüd jäeti jumalaga A. H. Tammsaare põrmuga.

Kirjaniku kirstu peatsis seisatasid lühikeseks mälestushetkeks veel sõjavägede ülemjuhataja kindral J. Laidoner, Vabariigi Valitsuse liikmed ning teised. Ka omaksed eesotsas lelega jätsid oma armastatud perekonnaliikmaga jumalaga. Siis varjas puusärgi kaas väsinud suurkirjaniku leinajate pilkude eest. Ikka veel mängis orel Chopini leinamarssi.

Kirstu asusid kandma spaleeride vahelt läbi peaminister prof. J. Uluots, haridusminister prof. P. Kogerman ja lahkunud kirjaniku ametivennad M. Jürna, P. Vallak, J. Jaik, J. Sütiste, J. Semper ja A. Mälg.

Tänaval võttis suurkirjaniku põrmu tema viimisel teekonnal paljastatud päi vastu

tuhandetesse ulatuv rahvahulk.

„Estonia“ ees ootas kirstu juba must matuseauto, kuhu kirstukandjad asetasiid kirjaniku põrmu. Siis hakkas rongkäik garnisoni orkestri helidel enast korraldama ning liikuma Vene turule. Kõikjal, kus leinarong läbis

Tõde oli eesmärgiks A. H. Tammsaarele

„Ta ületas rahvuse piirid ja tõlgendas miljonitele eesti rahva ürgset tungi tõe ja õiguse järele“

Haridusminister prof. P. Kogerman A. H. Tammsaare matusetalitusel peetud kõnes ütles järgmist:

Magna est veritas — suur on tõde. Nõnda tunnustasid pühalikud hardumuses vanad kultuurrahvad. Suur on tõde — kinnitasid ka meie Eesti vanemad. Aastasadu on meie esivanemad püüdnud tõe ja õiguse poole. Tõde ja õiguse poole püüab kogu inimkond. Esi- ja viimne, mida nõutakse suurvaimult, on tõearmastus, lausub geenius Goethe. Kuid mitte igalele ei ole oaks saanud tajuda tõde seismise minaga, tõlgendada tõe väljendusi. Ainult need väljavalitud, kes on osa saanud suure loova vaimu väljendustest, kelles pesitseb säre suurest loovast vaimust, on kutsutud tajuma tõde, seda tõlgendama ja selgitama teistele.

Suur vaim lehvib vete kohal siis, kui maailm loodi. Ta lehvib vete, metsade ja põldude kohal ka nüüd. Ta lehvib meie kodumaa aasade ja nurmede kohal 62 aastat tagasi ja temast tungis üks säde Albu valda Tammsaare talle ja leidis sealt soodsa aseme, soodsa kolde väikeses Anton Tammsaare. Seda kollet tuli aga ehitada, hoolikalt voolida ja vormida, et säde ei kustuks ja et sademest võiks paisuda leek. Selleks tegi ka noor Anton Hansen-Tammsaare hoolikalt tööd enda kalal, et see ase, kuhu sattus loova vaimu leek, oleks küllaldaselt tugev ja et selle kolde võlv sisse ei langeks. Selleks kogus ta teadmisi alg- ja keskkoolis, ammutas teadmisi ka Tartu ülikooli õigusteaduskonnas, vaates tähelepanelikult üle j o omandas kogemusi.

Ja ainult siis, kui see sisemine kolle, mida ta oli taganud ja voolinud oma südameelöökidega, oma südameetikutega, küllalt avar oli, pani ta töösse mõtte puhangu, et seda sädet lõdemavaks leegiks paisutada. Nii tekkis see aastaid ja see säde, mis mõjus kui nähtamatu kiirgus, mis läbi kehaid, seinu, mis läbibab

tänavaid, palistasid tänavä ääri tihedad rahvahulgad. Narva maanteel olid väljas koolilapsed leinalooris koolilippudega kirjanikule viimast austust avaldamas.

Leinarong kujunes õige rahvarohkeks. Surnuauto taga sammusid kirjaniku omaksed, lähemad sugulased ja tuttavad ning kirjanikud ja pika leinarongi lõpu moodustas A. H. Tammsaare austajate pere. Leinajate saatel liikus matuserong mööda Narva maanteed kuni Russalka ausambani. Siin istusid saatjad juba ootavatesse omnibustesse ja autodesse ning algas sõit Metsakalmistule. Matuselisi viisid kalmistule 10 suurt omnibust, ning üle mitmekümne sõiduauto.

Metsakalmistul kõrgel lumisel künnal kohavate mändide all ootas A. H. Tammsaaret lahtine haud. Viimane asetseb Ed. Vilde kalma lähimas naabrus. Ed. Vilde kalm oli eile kaunistatud lilledega, kuna eile oli Vilde sünnipäev.

Metsakalmistule saabusid võtsid kirstu kätte „US Ühenduse“ vanemad vilistlased ja kandsid selle künkast üles lahtisele hauale. Rohkearvuline saatjaspere võttis aset haua ümber. Haua ääres seisis Tammsaare lesk, kadunu venna, oma laste ja õiguskantsler A. Palvadre toetusel.

Kõrgel mändide vahel puhus kõle tuul ja õhtune päike heitis oma kahvatu helki leinajale. Siis saabus hetk, kus „US Ühenduse“ vilistlased laskisid pruuni

kirstu kirjaniku põrmuga hauda. Samal hetkel kõlas orkestrilt vaikne leinaviis „Isamaa ilu hoides“, rahvas paljastas pea ja tardus vaikusse.

Siis kadunud kirjaniku abikaasa heitis hauda 3 peotäit liiva viimseks jumalagajätku. Samal kombel jätaivad jumalaga oma isaga poeg ja tütar.

Tõde oli eesmärgiks A. H. Tammsaarele

„Ta ületas rahvuse piirid ja tõlgendas miljonitele eesti rahva ürgset tungi tõe ja õiguse järele“

Haridusminister prof. P. Kogerman A. H. Tammsaare matusetalitusel peetud kõnes ütles järgmist:

Magna est veritas — suur on tõde. Nõnda tunnustasid pühalikud hardumuses vanad kultuurrahvad. Suur on tõde — kinnitasid ka meie Eesti vanemad. Aastasadu on meie esivanemad püüdnud tõe ja õiguse poole. Tõde ja õiguse poole püüab kogu inimkond. Esi- ja viimne, mida nõutakse suurvaimult, on tõearmastus, lausub geenius Goethe. Kuid mitte igalele ei ole oaks saanud tajuda tõde seismise minaga, tõlgendada tõe väljendusi. Ainult need väljavalitud, kes on osa saanud suure loova vaimu väljendustest, kelles pesitseb säre suurest loovast vaimust, on kutsutud tajuma tõde, seda tõlgendama ja selgitama teistele.

Suur vaim lehvib vete kohal siis, kui maailm loodi. Ta lehvib vete, metsade ja põldude kohal ka nüüd. Ta lehvib meie kodumaa aasade ja nurmede kohal 62 aastat tagasi ja temast tungis üks säde Albu valda Tammsaare talle ja leidis sealt soodsa aseme, soodsa kolde väikeses Anton Tammsaare. Seda kollet tuli aga ehitada, hoolikalt voolida ja vormida, et säde ei kustuks ja et sademest võiks paisuda leek. Selleks tegi ka noor Anton Hansen-Tammsaare hoolikalt tööd enda kalal, et see ase, kuhu sattus loova vaimu leek, oleks küllaldaselt tugev ja et selle kolde võlv sisse ei langeks. Selleks kogus ta teadmisi alg- ja keskkoolis, ammutas teadmisi ka Tartu ülikooli õigusteaduskonnas, vaates tähelepanelikult üle j o omandas kogemusi.

Ja ainult siis, kui see sisemine kolle, mida ta oli taganud ja voolinud oma südameelöökidega, oma südameetikutega, küllalt avar oli, pani ta töösse mõtte puhangu, et seda sädet lõdemavaks leegiks paisutada. Nii tekkis see aastaid ja see säde, mis mõjus kui nähtamatu kiirgus, mis läbi kehaid, seinu, mis läbibab

tänavaid, palistasid tänavä ääri tihedad rahvahulgad. Narva maanteel olid väljas koolilapsed leinalooris koolilippudega kirjanikule viimast austust avaldamas.

Sügavas kurbuses seisatavad leinajad ning mõnelgi ilmub pisar laulele. Kõledalt rabiseb liiv kirstu kaanel, kui seda heidab järele oma vennale Tammsaare vend August, ise sõnades „Tõe ja õiguse nimel...“ Peale lähemate omaste heidavad kadunule hauda järele liiva haridusminister prof. P. Kogerman, õiguskantsler A. Palvadre, kirjanikud ning kogu leinajaskond. Siis heidetakse hauda veel igihaljaid kuuseoksi ning peale seda võtavad kadunu lähedased labidad kätte ning asuvad hauda täitma. Armastusega tehakse seda kurba tööd, kuni

kerkib Metsakalmistule üksildusse värskel kalmuküngas.

See kaetakse rohelisega ning ainukesel pärjana asetatakse kalmukünkale Vabariigi Valitsuse pärg rahvusvärves lintidega. Kõlab orkestrilt jälle melanhoolne „Muru kasvab mulla peale...“, ning leinajad kinnitavad veel viimase pilgu A. H. Tammsaare puhkepaigale, siis kogunevad „US Ühenduse“ vilistlased ja kaasvõitlejad traditsiooniliseks leinalauluks ümber lahkunud sõbra hauda. Kõlab nukker leinaviis „On vendadest meil lahkunud üks siit ilmast...“. Kohal on ka Tartu üliõpilaskonna delegatsioon, kes on tulnud saatma suurt kirjanikku.

On juba hiline aeg ning kõle tuul puhub ära minema sundival, siiski oleks nagu kahju Metsakalmistult lahkuda. Seisatatakse veel Tammsaare kalma ümber ning vesteldakse kadunust. Lesk ja lapsed jäävadki lähemate omaste ringis kalma juurde. Neile avaldatakse kaastundmust ning saatjaskond liigub mäekünkalt alla, et sõita tagasi linna. Üksteise järel sõidavad minema sõidukid, viies kaasa rohkearvulise matuseliste pere. Metsakalmistul on jällegi üks haud rohkem. Seal puhkab üks kodumaa suuremaid ja paremaid poegi.

Tõde oli eesmärgiks A. H. Tammsaarele

„Ta ületas rahvuse piirid ja tõlgendas miljonitele eesti rahva ürgset tungi tõe ja õiguse järele“

Maise Tammsaare sängitame kaduvikku, kuid see sisemine leek, mida ta on paisutanud, mida ta on kummandanud ja teeninud tõe ja õiguse nimel, on ühinenud selle loova suurvaimuga, millest ta tekkis. Ja sellel ei ole algust ega lõppu, — see on jääv. Tõde on suur, õilis on püüda tõe ja õiguse poole, seda on oma eesmärgiks seadnud kadunud suurkirjanik.

On hetki, kus mõistuse kained hinnangud vaikivad. Need on hetked, mil meie sõber, isa, abikaasa, lahkub meie hulgast. Need on paratamata masendavalt kurvad üleelamised, mida täna tunneme kõik — eeskätt abikaasa, lapsed. Ei olnud kerge noorel Eerikul sulgeda isa silmi jäädavalt. Kuid raskustest üle saades, haavade paranedes, aastatega jäävad meile kõigile vaid sügavad tänu- ja rõõmutunded hinge püsima. Abikaasa võib rahulikult ja õnnelikult mõelda — see oli minu mees. Lapsed võivad eluluponi õnnelikult oma muljeid jagada ja öelda — see oli ju meie isa.

Ja kui meie noorem põlv kord maailmakirjanduse veergudel kohtab tuttavat nime — Anton Tammsaare — siis iga koolilaps, iga kirjandust uuriv üliõpilane sädeleb rõõmust ja ütleb — see on ju meie Anton Tammsaare. Ja ta lähemad sugulased Albu vallast võivad aastate pärast, generatsioonide järele veel õnnelikult öelda — see on ju meie Albu valla mees. Nii võivad öelda kõik meie tulevased põlvned ning saavad nael kõik osa selle suure vaimu loomingust, mille tõhusat hinnangut meie käesoleval hetkel ei suuda veel anda.

Tõde on suur ja õilis on püüdnud tõe ja õiguse poole.

Vabariigi Presidendi ja Vabariigi Valitsuse ning ma usun, ma võin öelda, kogu meie rahva nimel asetan loorberipärja, kadunud Anton Tammsaare, sinu kalmule. Põhjamaa haljaste mändide vilus, kodumaa mullas puhka rahust!

Uusi eestkirju kapitalide väljameo tõestamiseks

„Riigi Teataja“ avaldati eile majandusministri poolt antud „Kapitalide Eesti rahvamajandusele finantsilisele ja nende väljameo tõestamisele määruse juhend“. Sel juhendi andmine olutas vajalikuks, kuna kõnesoleva määruse tähtsusele olutas tege- liffuses mõningaid raskusi. Juhend on nüüd vastavalt küsimust täpsustanud ja lihtistatud.

Kõnesoleva juhendi tähtsusele olutas on fee, et aktiivsed, oiaühitised ja kooperatiiv- ühingud, samuti ka mittearuandvate ette- võtte omanikud, kui viimased ehitavad tõenduse, et neil on sisse seatud majandus- poolt vastuvõetavaks tunnistatud arve- pidamine, võivad oma eriarveteks loetada järele arveid krediidifutistes. Seega on ühingud eriarvete pidamise tõhususest nüüd vabad ja hult eriarveid langes leega ära. Aktiivsed, oiaühitised ja kooperatiivühin- gud võivad loetada nende eriarvete olevat jumalad tähtsamatult, kui nad annavad vastavale krediidifutitele oma juhutuse all- kirja, et eriarvete mõetavaid jumalad ta- jutatakse nende äritegevuse normaalse tar- miduste rahuldumisele Eesti.

Rahvus 36 faksist

Täna lahtunud Tallinnast järjekorhes ümberajajad Eesti Tallinnale. Seeford miakse ümberajajad, keda eileni oli regist- reeritud 36 inimest, Tallinnale rongiga. Teisipäeval kell 4 algas Tallinna ladama reisiühenduses ümberajajate tollirevisioon. Sealt paigutati ümberajajate pagas tau- bavaagunitesse. Reisiühenduses on reserveeritud 1 reisiühendagun. Ümberajajad ajua- vad Tallinna ladamas maagunisse, kuit nad toimetatakse Balti jaama ja laagitakse õhtul kell 21 väljuva rongi faksist.

Seefordisteks lahutamise on peamiselt mehed, kellel perefonna juba marem on lõitnud Tallinnale. Mingisugust kontrolli lahutajate ifiute juures Tallinnas ei toime- tata, vaid jeda tehakse alles Valgas.

A.S. „Kopli Kinniswarad“ esimeheks ins. P. Sisask

Majandusministri ruumes peeti eile õhtupoolikul a.s. „Kopli Kinniswarad“ peatö- oia, kus valiti juhataja uueks esimeheks endine Tallinna linnandunikt ins. P. Sisask. Juhataja etimehe ametiks valiti endine Viljandi linna- pea A. Marmaa. Peale selle kuulub juhataja- leel prof. B. Paavel Tallinna Tehnikaülikooli ja tolin. J. Lepp. Peatöoialet õiustas aval- dada tänu lahtunud juhataja etimehele kindra- major D. Siemendile tehtud töö eest. Peatöo- oialet kinnitas la põhikirja muudatus, mille loka- lei a.s. „Kopli Kinniswarad“ ametinud tuuli- mad eespidi „Reifasja“ juures ajutise penjoni- tasja alla.

Riigihoiatuse agent- tuure tööstuste juurde

Tööstiste hoiatusevõrku loobustamise eesmärgil pöördus hiljuti Eestiama Olanonfirmi Eila- mae õilmoitru juhatus Riigihoiatuse poole loo- vavalpabidaga anada riigihoiatuse agentuur Eila- mae õilmoitru juures. Oma loovi põhjendab moitru juhatus jellele, et lähem riigihoiatuse agentuur Eilamäe polikoonis ajab moitru töö- listoonale lajutamises liialt tugev, tähtsades hoiatuse eutat loomist, millest aga tuntakse il- diit hui.

Riigi hoiatuse nõutugu, liimist laulades, leidis jelle alustuse tõigiti teravtatawa ja oia- fustas nimetatud agentuuri anada.

Agentuuri avamine on laulimisel la mit- metes teistes juuriõistustes.

Postiagentuurele uusi nimeid

Postitalitus on 1. märtilil ümber nimetanud Järmamaal ajutise Eena posti-, telegraafi- ja telefoniagentuuri Karedas, Viljandimaal ajutise Uue-Võidu postiagentuuri ja telefoniagentuuri — Saarepeedis, Järmamaal ajutise Püüsti postiagentuuri ja telefoniagentuuri Eilamäe- faks. 1. aprillist nimetatatakse ümber Järmamaal Maal postiagentuuri ja telefoniagentuuri Maal- tiifaks ja Järmamaal ajutise Eilamäe- faks postiagentuuri ja telefoniagentuuri Eilamäe- faks. Balti jaatel on avatud uus telefoniagen- tuur Balti telefoniagentuuri nimetajele all.

Narva uued linnandunikud mõjfid ametid üle

Möödunud nädalal liieminiitri poolt ametisse kinnitunud uued Narva linnandunikud A. Doolo ja A. Noode ajutid esmaspäeval ametistustajale uia mõtma jeniistelt linnapalituile liimistelt J. Sultut ja A. Dooloni. A. Dooloni mõtab lile linnu teriisõitru juhtimise ning A. Noode fots- fiaatlasie puutunud oiafonna, kuna uue linnapea J. Hanjingu kompetentsi kuuluvad praegu peafantjeit, majandus- ja rahvapoliitika oiafonna ning linnu ettevõtet.

Linnaapea J. Hanjingu, kes jeni tegles nota- rina, on õiustanud nüüd oma jeniistelt elututitelt loobuda. Esmaspäeval ta oiaus oma fottorit liimideerima. Seega Narva jääb nüüd meel ai- nult faks notariit.

Leinaaktused Tammsaare mälestuseks

Kirjanik A. H. Tammsaare matus pu- hul korraldati teispäeva hommikul kõikides Pärnu koolides leinaaktused, millele kooli- juhataja või emakeele õpetaja kõneles kadunud kirjaniku kirjanduslikust loomingust. Kõik- jal mälestati lahkunud kirjanikku vaikke lei- naseisakuga.

Leinaaktused Tammsaare mälestuseks Võrumaal

Kirjanik Anton H. Tammsaare matus- päev kujunes kogu Võrumaa koolinoorusele suureks rahvuslikuks leinapäevaks. Võrumaa koolivallitsuse poolt oli tehtud kõikidele kooli- dele korraldus, et teisipäeval enne koolitöö algust pandaks kõikides koolides välja Eesti lipud leinaseisendisse. Töö koolides sündis lei- tispäeval peamiselt Tammsaare teoste tutvus- tamise lähe all.

Kell 1 päeval lõppes töö kõikides koolides ja algas Tammsaare leinaaktus, millest võtsid osa kõik õpilased ja õpetajad. Peale aktust vabastati kõik õpilased kooli- tööst.

Petserimaa kultuurõhtu

Petserimaa kombeid tuleb parandada

Guljanjetele tuleb anda kultuurne sisu. Sisemaaf viibivate taluteenijate waimsete huwide eest tuleb rohkem hoolt kanda. — Neid tuleb sibusda kohaliku seltskonnaga ja kirikuga

1913. a. tarvitati kogu Wenemaal kõigest 290.000 tonni fosfaatkivi, kuid 1938. a. sai N. Viidu Põllumajandus ümarguselt 2 miljonit tonni neid kivi, mis toodetud oma maal. N. Viidu fosfaatkivirütte asukoht on Siirvis, mis on apatiiditõstjuse keskuseks. (1938)

et ma teda külastaksin. Motien seda tana lõuna-
ajal teha."

Meeleolu Grays Follys oli muutunud eriti süngeks, oli rõhuv raskeist aimusist, hoolimata selle süvipäeva toredast ilmastikust.

Ümber kell üheksa ilmus kolonel. Ta oli väga rahulik, haigusest polnud enam näha jälgegi. Seda hajameelsem näis mulle madam de Staamer. Ta tumedate silmade pilkudest kõneles tusk ja pettumus. Niiud polnud temas enam märgata eilset sangariikkust, vaid selle asemel ma võisin panna tähele inimese kibestumist, kes on toonud suure, sunnitud ohvri. Ta ilme reetis silmanähtavat rahutust ja muret. Isegi teenija pilkudes luuras teadmine lähenevast ohust. Ja alles äsja oli ka Harley mulle sosistanud: Eile oli kesknädal ja täiskuu!

Tülinpult ja roidunult seisin keskpäeval

(Järgneb.)

Maanoorte töö

Huvitav album

„Maanoored“ — Eesti maanoorte organisatsioonide tegevus sõnas ja pildis. Toimetanud Ignas Tõrmaküla. Põllutöökoja väljaanne, Tallinn 1940, lehekülgi 106, hind kr. 1.75.

Maanoorte liikumise sihtjooned on lühidalt ja tabavalt kokku võtnud üleriigiline maanoorte vanem A. Jürma, kui ta „Tõusvas Nooruses“ nr. 1 ütleb: „Põllutöökoja tahab maanoorte organisatsioonide kaudu kasvatada maanoori valmiselt terveteks ja algatusvõimelisteks, mõtteviisilt sirgjoonelisteks ja kindlateks, kehalt tugevateks ja vastupidavateks kodanikeks, kelledeks tuleks seadida täis armastust oma maa, kodutalu ja põllutöö vastu, kes ei põgene maalt, vaid teevad seal rõõmuga kultuurseid, sõprane maanoorte töö on õnnistuseks oma kodule, eesti rahvale ja riigile.“

Need on selgelt väljendatud sihtjooned, mis määravad kindlaks maanoorte tegevuse ja ülesanded. Millisel määral seni neid sihte on saavutatud, seda näitab kujukalt ülemäälise Maanoorte Ühenduse peasekretäri Ignas Tõrmaküla toimetusel ilmunud album „Maanoored“, mis sisaldab endas hulga pilte ning riigitegelaste poolt oma sõnavõttudes avaldatud juhtumõtteid.

Nii lausub Vabariigi President K. Päts: „Meie oleme kõik sellest huvitatud, et meie noorpõlv kasvaks vaba, julge, patriootiline ja iseteadev.“ Kindral J. Laidoner ütleb: „Tuli hävitada, koostöö tuleb aga kasuks riigile, üksikule rahvale ja kõigile üksik-kodanikele.“ Siseminister A. Jürma lausub: „Maanoored, teie peate kasvatama seda suurt ja võimsat alust, mida nõuab riik oma rahvalt, kui ta tahab püsida, nimelt — rahva ühistunnet, ühtehoidmist ja arusaamist riiklike ülesandest.“

Kõik need juhtumõtted on võetud aluseks maanoorte töö ja tegevuse juhtimisel ning korraldamisel. Nende mõtete tegelik ellurakendamine ilmneb kõige selgemini, kui loetleda Ignas Tõrmaküla raamatut, kus seisab pilt pildi kõrval maanoorte mitmekülgset tegevusaladest. Nii näeme pilte töövõistlustest, õppeaagritest, kokkutulekutest, vabaajakaasutamisest, õpingutest, kursustest jne. Raamatu lõpul on toodud maanoorte organisatsioonide juhtivate tegelaste pildid.

Tõrmaküla poolt väljaantud teos on ses mõttes omapärane ja huvitav, et selles antakse ülevaade maanoorte senisest tegevusest piltide näol, mis palju elavam ja ilmekam kui üksik sõnaline kokkuvõte või aruanne. Piltide valikul on hoidutud vähealtlevatest rühmapiltidest ja antud ruumi vaid neile, mis kujukalt valgustavad maanoorte tööd ja tegevust. Pildid on tehniliselt hästi õnnestunud, trükk kriitpaberil. Piltide paigutamine lehekülgedele on süsteemikindlalt ja maitsekalt läbi viidud.

Ignas Tõrmaküla teos peaks leidma teed igasse maanoorteringi raamatukokku.

Ed. Looga.

Tarbepuude kasvatamisest

Meie üldmaajanduslikult seisukohalt vaudatuna tarbepuude kasvatamine küllalt suure tähtsusega. See töö on küll aeganõudev, sest puu tarvitab kasvamiseks aastakümneid ning esimestel aastakümnetel ta ei ole tasuv. Hiljem tasub ta seda rikkalikumalt, kuigi seda tasu saab tegelikult kätte teine või kolmas inim-põlv. Sellelgi pärast ei tohiks see kedagi kohtuda, sest see on harilik nähe pea igasuguse metsakasvatuse juures, et kasvatada isiklikult ainelisest tulust ilma jääb. Kuid siiski väärneb see töö tegemist ning kes muud selle ülesandega peale võtavad, kui meie noored.

Loodan, et peaks leidma niisuguseid arukaid taluperemehe, kes oma pojale (ma ütlen nimelt pojale, sest tütreid harilikult metsakasvatusega ei tegele) selleks otstarbeks talust maad annavad, sest niisugused metsasalgad tõstavad talu väärtust tunduvalt. Maa, mis selleks otstarbeks saadud, tuleks sellekohaselt ära harida ja ette valmistada. Tuleks ka otselele kunda, missuguseid puud kasvatama hakata, kuid selle küsimuse peale annab kõige õigem vastuse maapähi ja mullastik, sest üks puuliik eelistab kasvamiseks üht, teine teist mulda ning selle järele tulekski kasvatamiseks puuliigid valida. Kasvatada tuleks meil ainult neid puuliike, mis meie oludes paremini edenevad ja missugust puitu meil tarbepuudeks nõutakse. Neist oleksid tähtsamad: harilikud tammed, saared ja vahtrad.

Harilik tamm kasvab tammesed meie oludes kõige paremini. Sobivaim kasvukoht on temale niiskematel maa-aladel ja jõgede madalikul, kuid ta kasvab ka küllalt hästi sügavapõhjalistel, savikall liivajalubjamaadel. Tamm harilik rale-iga on 100 kuni 150 aasta vanuses. Tammepuit on väga väärtuslik ja seda kasutatakse mitmel alal: mööblitööstuses, vineeriks, parketiks, sõidukil- ja masinate osadeks jne. ja sellepärast see ongi turul alati nõutud ning kõrgesti hinnatud.

Harilik saar kasvab hästi sügavapõhjalistel, kobedail, niisketel rammusalil mail, eelistades lujasaidalaid muldi. Saar on tugeva juurkonna tõttu tulekindel puu, kuid on õrn kevadiste hüliskulmade vastu. Ta kasvab noores eas kiiresti. Saarepuitu kasutatakse mööblis, vineeriks, parketiks, sõidukite ja masinate osadeks, spordiriistadeks.

Harilik vaher kasvab hästi huumusrikkail ja saviliivasel muldadel. Ta puitu kasutatakse tööriistade, mööbli, saapatikude jne. valmistamiseks.

Loodetavasti annavad metskonnad meie noortele tähtsustatud puude taimed kevadel tasuta. Kui aga taimi ei ole võimalik saada, ei tohiks siiski seda tööd katki jätta, vaid sügisele tuleks seemet korjata ning puude talvel endal kasvatada.

O. L.

Prangli Maanoorteringile uus juhatus

Hiljuti peetud Prangli Maanoorteringi koosolekul valiti ringi uus juhatus järgmises koosseisus: A. Tiks — esimees, A. Kalda — abi, V. Peetsmann — laekur, V. Vilimäe — kirjatöömehed ja P. Zilmer — ametliku juh. liige.

Uue tegevusastaja kavasse võeti referaatitöökoosolekute, avaliku peo ja aiatöökursuste korraldamine, kodukorrasastamine, sõdaajurikate, aiaviljakasvatuse, seemnevilja puhtimise ning kirjanike võistluste läbiviimine.

Ringivanemaks on koolijuhataja J. Vilimäe.

Maanaisteseltside ja maanoorteringide naisliikmete koostööst

Mida enam on maanoorteringide töö süvenenud ja mida kaugemale ollakse jõutud organisatsioonilise ja tegevusliku arengu suunas, seda rohkem on hakatud rõhku panema erialalistel harrastustel süvendamisele. Viimasel paari aastal on saadud aru, et peale ühiste töö- ja õpinguühituste, kursuste ja koosviibimiste on palju selliseid tarkusi, mis huvitavad ja on tarvilikud kas siis ainult maanoorteringi mees- ja naisliikmetele. See tarve näitab siis juba ise tegevusmõistid.

Mis puutub näiteks maanoorteringi naisliikmete omavahelisele kooskäimisele õpingute ja omandatud teadmiste praktiliseks rakendamiseks, siis nii palju, kui nad ei kanna kursuste iseloomu, on nad

kõikjal läbiviidavad.

Hoopis raskeks kujuneb olukord vahel kursuste korraldamisel ja seda just väiksemis ringes.

Meil töötab päris rohkelt maanoorteringe, mille liikmete arv on paarikümne piires. Kui arvestada nii, et pooled neist on tütarlapsed ja hakata neile korraldama mingit erialalist kursust, millele juhataja peab tulema väljastpoolt, siis osutub see ikkagi raskeks, kui mitte võimatuks. Kümne isiku pärast ei ole maanoorte keskkorraldusel harilikult võimalik tööd teha välja saata, kuna see arv on liialt väike. Pealegi on tuntuks juba see, et sellest vähesest arvust püüdnud mõni mitmesugustel põhjustel ära.

Teadmisi aga on tarvis omandada ja tarkusi koguda.

Kuidas seda teha?

Puudutan siinkohal ainult ühte võimalust — koostööd maanaisteseltsidega. See on täiesti loomulik, et nii maanaisteseltsi liikmed kui ka maanoorteringi naisliikmed teatavalt kordadel üksteisele käed ulatavad, et koos töötada. Kasvavad ju noortest maanedest järglased perenaiste ja ühtlasi ka tulevased maanaistesliikumise juhtijad ja kandjad.

Meil töötab üle riigi üle 400 maanaisteseltsi, sama palju on umbes ka maanoorteringe. Teoreetiliselt võime arvestada, et kus on maanaisteselts, seal lähikonnas on ka maanoortering. Peagu nii on see ka tegelikult.

Suurem osa maanaisteseltsidest, eriti aga need, mis on juba kauemat aega töötanud, on majanduslikult jõudnud vähemalt rahuldavale järjele.

Ja kuna Eesti Maanaisteseltsi kaudu

on neil suuri soodustusi lektorite-juhatajate saamiseks mitmesuguste oma alasse puutuvate kursuste korraldamisel, siis kasutatakse seda soodustust rohkelt.

Koostöö maanaisteseltsidega peakski just eriti tugev olema osas, mis puutub mitmesuguste kursuste korraldamisele. Hangitagu maanoorteringide juhataste poolt võimalusi naisliikmetele neist kursustest osavõtmiseks.

Kindlasti ei kerki siin esile mingid takistused. Kuid võib veel kaugemale minna. Kui on loodud vastastikune kontakt ja usaldusvahetused, siis võib ju üheskoos arutada, millise kursuste korraldamine on kõige tarvilikum, mille jaoks kordaminekuks on kõige rohkem eeldusi jne.

Minu teada ei ole kusagil senini proovitud korraldada üritusi, mille juures talan alamaid veidi peatuda. Nimeks võiks sellel olla

emade- ja tütardeõhtu.

Ärgu arvatu, et see kujuneks mingiks emadepäevataoliseks koosviibimiseks, kus esikoht on antud ülevale ja pidulikule meeleolule. Korraldajaga see täieliselt tööõhuna mõtete vahetamiseks ja probleemide sõelamiseks emade (maanaisteseltsi liikmete) ja tütarde (maanoorteringi liikmete) vahel.

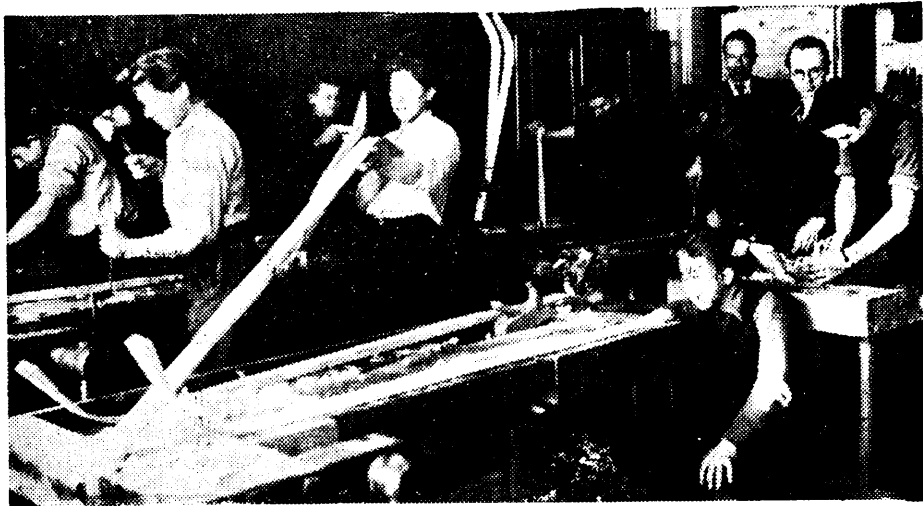
Igapäevane elu veeretab tihti teele ette küsimusi, mille analüüsimine ja otsustamine üksikule tundub üldjoonelt raske. Samuti tekib vahel kodus emade ja tütarde vahel mõningaid arusaamatusi, mille likvideerimine näib hoopis keeruline ja on juhusel, kus kumbki pool ei ole kindel, kus tal on õigus. Need on paar lühiviibet. Oleks kindlasti huvitav, kui leitakse võimalus näiteks kord kuus ühel õhtul kokku tulla ja sõbralikus vestluses arutada seda,

mida elu ise on üles kergitanud.

Võib-olla tundub peale niisuguste mõtlevahetuste mõni asi palju lihtsam ja olemasolevat, kui ta oli enne.

Vanematel on kogemuste-pagas suur, kuid igapäevane raske töö on nad teinud tuumaks mitmetegi elunähtete vastu, nii et nad vahel igas uuenduses kipuvad nägema midagi halba. Noortel on kogemusi vähe — tulipätsust ja ettevaatlikkusevaimustust aga mõnikord isegi rohkem kui tarvis. Selleks oleksidki need ühised mõtlevahetused õhtu pühendatud, et vana ja noored leiaksid n-ö „ühise keele“.

Ülalnimetatut on üks osa sellest. Edasi võib aga üheskoos arutada veel paljusidki koodele ja kodusisustusse puutuvaid küsimusi.

PUHJA MAANOORED SUUSKI VALMISTAMAS

Puhja maanoored korraldavad ja on juba korraldanud talvisel tööpäeval mitmesugusel praktilisel iseloomuga kursusi. Nii toimusid veebruaris suusavalmistamise kursused õpet. R. Metsjärve juhatusel. Märtsil algul lõppesid naiskaitse kursused instruktor pr. V. Tattari juhatusel. Kavas on töö- ja rahvaliidide valmistamine ning heegeldamine ja varraste kudumine. Praegu on käimas loengud tuleõrje alal ringivanema V. Puidaku juhatusel.

Sootaga noortele uued juhid

Sootaga Maanoorteringi aasta üldkoosolekul kinnitati eelmise aasta kassa- ja tegevusearuanded ühel häälel.

Juhatuses koosseisus valiti esimeheks tagasi senine ringijuhataja Paul Koppel. Teisteks juhatuseliikmeteks said Ants Mäe, Jaan Sõra, Aleksander Koppel, Aho Veelder, Linda Kraft ja Arved Reinvald. Töökavas seisab ringil ees hulk mitmesuguseid üritusi, kursuste ja loengute korraldamist, võistluste ja töökoosolekute pidamist. Ringil on 40 liiget.

Kirjatöödevõistluse auhindu Valgamaa maanoortele

Hiljuti lõppenud maanoorte kirjatööde võistlustest võitis üle riigi osa 64 maanoort. Teemaks oli „Vanaisa“. Valgamaa maanoortest, kes sellest võistlusest osa võtsid, said auhindu Linda Gross, 14. a. vana — Tõlliste Uniküla maanoorteringist; Helga Veemes, 18. a. vana — Sangaste-Restu maanoorteringist ja Helju Kivisaalu, 19. a. vana — Pikkasilla Hariduse Seltsi maanoorteringist. Neist H. Veemes esines ka esimesel üleriiklikul maanoortepäeval Jänedal kõneviisil, saades hea hinnangu osaliseks.

Lühidalt

Rannu maanoortering — Elva konvendi parim

Külva ja kuju auhindamises sarjas toimus Elva konvendi parima maanoorteringi välja-valimine. Otsustati parimaks maanoorteringiks tunnustada ja esitada kandidaadiks Rannu „Edu“ ring.

Viimane on oma tegevuses näidanud eeskujukastavat algatust ja saavutanud häid tulemusi.

Laulukoos Üderna maanoorteringi juurde

Üderna maanoorteringi juures on ellu kutsutud segakoor. Sinna on peale noorte koon-dunud ka vanemad lauluvõimlised. Koori juhata ringivanem koolijuh. Ed. Oja. Koor loodab juba lähemal ajal esineda.

HAUDUMISMASIN RANNA-KADRANILE

Ranna-Kadrina maanoorteringis on palju kanakasvatuse võistlusest osavõtjaid. Et koha peal ühtegi kanade sugulaga aga paljudus-punkti ei ole, pöördus ring haudumismasina saamiseks Tartumaa maanoortühenduse poole, kust neil päevil jaatav vastus saabus ja luba-takse ühenduse käsutusse olevatest masinast eeltulevaks kevadeks ühte kasutada.

Õisu Gamembert-juust

on maiustoiduks noorele ja vanale. Sisaldab: vaiku, võirast, kaltsiumi, lisakirja ja vitamiine. Müügil endise hinnaga.

Homseid sünnipäevi

Direktor A. Kiviste 50-a.

Homme pühitseb oma 50. sünnipäeva o.ü. „Noor-Eesti Kirjastuse“ direktor Alfred Kiviste.

Alfred Kiviste sündis 7. märtsil 1890. a. Pedaspää külas Peipsi ääres, kus ta isa oli taluperemees.

Peale Pedaspää vallakooli mäletab Kiviste kange Rõpina kihelkonnakooli distsipliini kadunud tüli koolimehe A. Antoni juhatusel. Sellele järgnes H. Margensi kaubanduskool, isepõlvine ja pärast juba Eesti Vabariigi ajal kõrvaltõuna Tartu Õhtugümnaasiumi ja Üli-kooli õigusteaduskonna majandusharu lõpetamine.

Teeninud raamatupidajana V. Tõnissoni aiaäris ning seemnekaupluses 1900—11, siis „Postimehe“ äri- ja raamatute reviderija; 1911—1919 Vene sõjaväes ja Saksa sõjavangis (viimases sanitar-velskrina). Pärast vabanemist E. Vabadussõjast olnud raamatupidajaks Rõngu Laenu- ja Hoiu-Ühisuses (1920) ja Tartu-maa Küttekomitees.

1921. a. peale tegutseb o.ü. „Noor-Eesti Kirjastuse“, alguses raamatupidajana kuni 1932, siis asjaajaja-pearaamatupidajana kuni 1935, seejärel ärijuhina kuni 1939 ja 1939. a. äridirektorina.

Õhes dir. Kiviste tööga on arenenud ka Kirjastus o.ü. Noor-Eesti, kelle laienedes, kasvades, alguses oli N. Eesti rühm innukalt aatemehi, kes tegutsesid raamatute kirjutami-sega, siis tuli juurde oma köitekoda, kauplus, trükikoda ja viimati oma maja moodunud suvel.

Dir. Kiviste on pühendanud end Noor-Eestile täie innuga ja tema juhatusel on see päl-sunud ajakohasemaks käitiseks kirjastuse alal.

Kõige selle koormatuse kõrval on Kivistel jätkunud veel aega lüüa kaasa ka seltskondliku elu üritustis. Nii leiame teda akadeemilistes ja muusikajuhatuses, arveasjanduse ja Ametnikkudekoja juhtkonna sektsiooni büroos ja mujal kas juhatuseliikmena või revidendina. Mainime siin eriti E. Kirjastuste Liitu, kus dir. Kiviste selle asutamisel saadik on esimees.

Romeo Peterhoff, dr. med., praktiseeriv arst Tartus, seltside tegelane, sünd. 7. märtsil 1889. aastal Tartus.

August Siim, dr. pharm., Tartu ülikooli õppe-juhataja, apteegi juhataja, sünd. 7. märtsil 1904. a. Suure-Jaanis.

Robert Joab, vanem velsker 1. haavakliini-kus Tartus, sünd. 7. märtsil 1889. aastal Vana-Anslas.

Eduard Riisa, Tallinna börsi- ja sadama-artelli juhataja, õigusteadlane, Riigivõitkogu lii-ge, sünd. 7. märtsil 1898. aastal Juuru vallas Harjumaal.

Heino Eller, helilooja, Tartu Kõrgema Muu-sikakooli õppejõud, sünd. 7. märtsil 1887. aastal Tartus.

Herbert Norman, arstiteadlane, Tartu üli-kooli professor, sünd. 7. märtsil 1897. aastal Tartus.

Hella Nõmme, lauljanna, sünd. 7. märtsil 1897. aastal Rakveres.

Voldegar Kalmisto, Vao algkooli juhataja ja seltside tegelane, sünd. 7. märtsil 1895. aastal Vao vallas Virumaal.

Eduard Rammul, äri- ja seltskonnategela-ne, tuleõrjekompanii pealik, sünd. 8. märtsil 1889. aastal Rasna vallas Tartumaal.

Tänaseid sünnipäevi

K. Sirotkin 50-aastane

Täna pühitseb oma 50. sünnipäeva Nõm-mel tuleõrje- ja seltskonnategelane Konstan-tin Sirotkin.

Juubilar sündis 6. märtsil 1890. aastal. Võtnud osa Maailmasõjast, astus ta Vabadus-sõja ajal Eesti rahvaväkke, kus 1919. a. mää-rati Virumaal kaitseväe ülemaks abiks ja 1920. a. kaitseväe 6. jsk. ülemaks. Samal aastal astus ta Nõmme linna teenistusse viinakau-pluse juhatajana. Ajaralt on juubilar osa võt-nud seltskondlikust tegevusest, eriti tuleõrje organisatsioonide tegevusest. Praegu on ta tule-õrje Nõmme divisjoni pealikuks. Kaasa on ta loonud ka Nõmme linnaomavalitsuse töös volikogu liikmena.

August Lilienberg, põllumees ja majan-dustegelane, sünd. 6. märtsil 1883. aastal Kloostri vallas Harjumaal.

Heino Tofer, õigusteadlane ja tekstiilitõu-tur Tallinnas, sünd. 6. märtsil 1905. aastal Peterburis.

Jaak Merilä, põllumees, sünd. 6. märtsil 1886. aastal Vana-Vändra vallas Pärnu-maal.

Jaak Lemmets, põllumees, sünd. 6. märtsil 1894. aastal Undla vallas Virumaal.

Väldur Jürissaar, Tartu linna 2. algkooli õpetaja, noorkotkaste juhte, sünd. 6. märtsil 1910. aastal. Pühitseb täna oma 30. a. sunni-päeva.

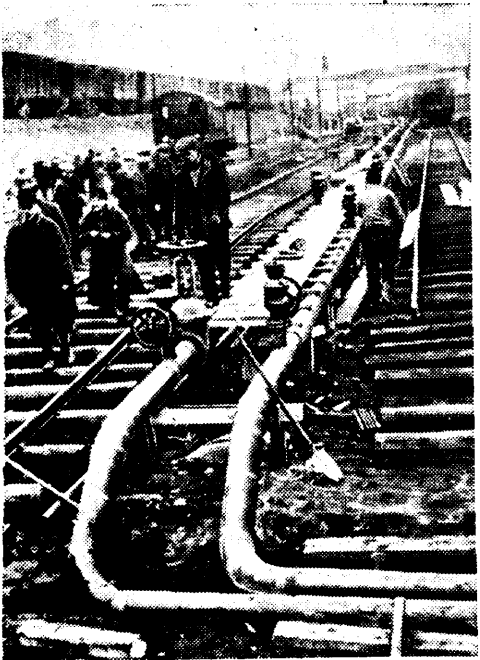
Tartu ja Jämsa koguduse ajamele eestli kogudus

Tartu ja Jämsa koguduse ajamele eestli kogudus or-ganiseerib Tartu ja Jämsa koguduste vahelise koostööd. Tartu ja Jämsa koguduste vahelise koostööd on juba lõpule jõudnud ning uue koguduse ümber on loodud enam kui 50 iiti-tut, kes on tulnud üle teiste kogudustest. Uue koguduse on antud nimeks Jaani kogudus. Ühe lehele ja kirja kirjutajatele mõeldud raasta-tähe jee elektrilise koguduse.

Musketäride paraad

Musketärid, Musfolini ihuhoart, pühit-ses hiljuti oma ajutami 12. aastapäeva. Sel puhul eijnef nad Roomas duce ees paraadiga.

Ölitorustiku ehitus Przemysli piiri jaama

Saaja ja Rõugode Wene vahelise ma-janduslepingu põhjal Venest Saajaše vee-tava õli transpordiks ehitatakse uus õli-to-rustik Przemysli piiri jaama.

Põllumajandus-saaduste hindu

Kartulite

ja kartulitõrklise hindade noteerimise komis-joni koosolekul 4. märtsil noteeriti:

Tööstuskartul piiritusvabrikus 16—18 snt. tärklise kg ehk kr. 3.20—3.50 kv. Kartulit-tärklis Superior — 31 senti kg franko Tal-linn, Priima — 29 senti kg franko Tallinn.

Kasellini

hindade noteerimise komisjoni koosolekul 4. märtsil noteeriti toorkasellini 1. sordi hinnaks 24 ja 2. sordi hinnaks 22 senti kg. franko piimatallus. Noteeritud hind on maksev toor-kasellini kohta, milles kuivainet 36 prots.

Toimetusele saadetud kiri

„Eesti Kirjanduse“ arvustus

Postimehes (1940, 43) arvustas A. T—aa Eesti Kirjanduse 1939. aastakäiku, milles on tehtud allkirjutatule etteheiteid. Eksiarva-muste ja arusaamatuste ärahoidmiseks lubatagu mõningad selgitavad märkused.

T. väidab, et minu Eesti Kirjanduses ilmu-nud uurimuslik artikkel „Konstantin Päts ja Eesti iseseisvuse sünd“ olevat teaduslik artikkel. Igatahes E. K. on oma üldimelt populaar-teaduslik ajakiri, minult paluti ja mina kirjutasiin ka populaarteadusliku artikli.

T. väidab, et osa artikleid olevat E. K. kergemalaadilised „sest meie inimesed on har-junud vähe materjale koguma ja palju avalda-ma“, milliseks näiteks olevat minu eelmainti-tud artikkel. Mõõdund aastal avaldasin peale E. K. ilmunud uurimusliku artikli ainult ühe 31-ik. uurimuse Oiguses, mis aga oli kirjutatud 1938. a. — 14 lk. ühe aasta jooksul E. K. aval-dada ei peaks olema palju. Minu puutus süü-distusse, et mina olen kogunud vähe materjali, siis mina olen kasutanud vastava ajajärgu ja isiku kohta kõiki käepärast olevaid trükitud eesti-, saksa-, vene-, prantsusekeelseid raama-tuid, ajakirju ja ajakirju, samuti olen esitanud arhiivmaterjali: Sõja- ja Riigiarhiivide kogudest ning suuliselt kogutud andmeid.

Tõenduseks, et mina olen kogunud vähe materjali, toob T. kaks näidet minu kirjutis-est. Ma ei olevalt esitanud täpseid kuupäevi, millal K. Päts 1917. a. areteeriti detsembris ja millal ta hiljem vabastati (küll esineb mul täpne kohtupäev, kus K. Päts mõisteti kuuks ajaks aresti). Ei olevalt küllaladane, et mina viitavat varasematele K. Pätsi biograafiatele, et need need tähtpäevi ei anna, on oleksin pi-danud need andmeid kontrollima K. Pätsilt en-dalt. Sama teed soovitatav kontrollimiseks kasutada ka minu poolt esitatud ühe J. Anvelt-i-le saadetud anonüümise kirja suhtes. Siin tuleks aga arvestada reaalselt olukorda. Kujutage ette, näiteks, olukorda, kui kõik need, kes kir-jutasid midagi K. Pätsi 65. sünnipäevaks, soo-ovinuksid saada enne presideinti jutule?! Need kuupäevi ei leidu muu sead ka isjalilmunud Ed. Laamani K. Pätsi biograafias.

Olen kindel, et K. Päts ei näleta ka isik-likult täpseid arreteerimise ja hiljem vanglast vabastamise kuupäevi, kui need pole võimalik kindlaks teha ürikmaterjali põhjal. Olen in-terveeritud kultuur- ja ajaloolise materjali saamiseks sadu tegelasi ja tean väga hästi, kui palju mäletatakse täpseid kuupäevi, — sageli ektikaste isegi aastates. Teiseks — kõnealuse kirja autori selgitamine on omaette pikk lugu ja pole õige väita, et selleks ei oleks pöördunud K. Pätsi poole.

A. Looring

„LASTELEHT“ on kõrge tasemega noorsooajakiri

Vastutav peatoimetaja Jaan Kitsber
Väljaandja: E. K.-Ü. „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükkikojas Tartus

